

Siikajoki 2015

Isonnevan tuulipuiston arkeologinen lisäselvitys



Raportti on lisäys Isonnevan-Vartiojan tuulipuistojen inventointiraportille
Jaana Itäpalo 28.1.2013.

Hans-Peter Schulz 24.6.2015



KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU



Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti tilaajan pyynnöstä arkeologista lisäselvitystä suunnitellun Siikajoen Isonivan tuulipuistossa neljän voimalan alueella. Työn tilaaja ja hankeomistaja on Intercon Energy / TerrawinD Oy. Maastoinventoinnin teki MA/FM Hans-Peter Schulz 23.6.2015 (yht. 1 kenttätyöpäivä). Tuulipuiston alueella tehtiin aiemmin vuonna 2012 maastoinventointi. Tuulipuiston osayleiskaavassa 25.3.2014 on esitetty neljän voimalan aluerajauksen ja niihin liittyvien tielinjojen osalta arkeologisten erityispiirteiden selvittämistä ennen rakennusluvan myöntämistä.

Kohde sijaitsee Siikajokilaakson eteläpuolella Siikajoen keskustasta 4,1 – 10,2 km etelään.

Inventoinnissa ei löytynyt uusia muinaisjäännös- tai kulttuuriperintökohteita.



Sisällysluettelo

	S.
1. Perustiedot.....	3
2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät.....	4
2.1. Esiselvitys.....	4
2.3. Maastoinventointimenetelmä.....	4
3. Maastokuvaukset ja valokuvat.....	5
3.1. Yleiskartta.....	5
4. Tulokset.....	13
5. Aineistoluettelo.....	13

Kansikuva: Hiekkakaarto alueen eteläosassa.



1. Perustiedot

Inventointialue: Siikajoen Isonevan tuulipuiston voimaloiden no. 7, 23, 24, 25 aluerajaukset ja huoltotieosuudet

Tilaaaja: Intercon Energy Oy / TerrawinD Oy

Hankeomistaja: Intercon Energy Oy / TerrawinD Oy

Inventoinnin laji: osainventointi

Kenttätyöaika: 23.6.2015, , yhteensä 1 kenttätyöpäivä

Karttanumerot: TM35-lehtijako, R4143R , R4144 R

Korkeus: n. 20 -40 m mpy

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto (digitaalinen ja paperikopio), Pohjois-Pohjanmaan museo (digitaalinen kopio)

Aiemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: -

Aiemmat tutkimukset:

1976 Liisa Erä-Esko ja Paula Purhonen inventointi (Ala-Haho, Kerttulan entinen metsä)

1977 Aulis Forss tarkastus (Kärnä)

1979 Paula Purhonen tarkastus (Kärnä)

1983 Aulis Forss kaivaus (Papinkangas)

1986 Aulis Forss kaivaus (Papinkangas)

1997 Mika Sarkkinen inventointi (Ala-Haho, Jyljänkangas, Jyljänkangas W, Kerttulan entinen metsä, Kärnä, Papinkangas, Vääräkangas)

2010 Sami Viljanmaa inventointi (Ala-Haho, Aittakangas, Jaakkolankangas, Kärnä, Papinkangas)

2011 Timo Jussila, Tapani Rostedt, Timo Sepänmaa inventointi (Sysihoppula 1)

2011 Timo Jussila, Timo Sepänmaa inventointi (Sysihoppula 2)

2011 Tapani Rostedt, Timo Sepänmaa inventointi (Sysihoppula 3-4)

2012 Jaana Itäpalo inventointi (Isonevan tuulipuisto)



Kartta 1. Isonevan tuulipuiston sijainti. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri mk 1: 500 000, 6/2015.



2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät

Siikajoen Isonevan tuulipuiston osayleiskaavassa 25.3.2014 on esitetty neljän voimalan aluerajauksen ja niihin liittyvien tielinjojen osalta arkeologisten erityispiirteiden selvittämistä ennen rakennusluvan myöntämistä. Tuulipuiston alueella tehtiin maastoinventointi aiemmin vuonna 2012 (J. Itäpalo), jonka jälkeen sijoitussuunnitelut ovat muuttuneet jonkun verran. Kohde sijaitsee Siikajokilaakson eteläpuolella Siikajoen keskustasta 4,1 – 10,2 km etelään.

Inventoinnissa tarkastettiin kaavaan merkityt voimaloiden 7, 23, 24 ja 25 aluerajaukset sekä tienlinjaukset (kartta sivulla 5).

Alueen geologia ja topografia, tutkimushistoria sekä esihistoriallinen ja historiallinen maankäyttö on esitetty inventointiraportissa J. Itäpalo 28.1.2013.

2.1. Esiselvitys

Muinaisjäännösten paikallistaminen ja arviointi perustuu hankealueella ja lähiseudulla aikaisemmin tehtyjen arkeologisten selvitysten tuloksiin. Näiden tietojen lisäksi esiselvityksessä käytetään erilaisia aineistoja, joiden avulla erotetaan muinaisjäännösten sijainnin kannalta relevantit alueet. Esihistoriallisten kohteiden osalta kaukokartoituksessa keskeisiä aineistoja ovat GTK:n kallio- ja maaperäkartat, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat ja korkeusmalli. Historiallisen ajan kohteita etsitään topografian, kirjallisuustietojen, perimätiedon, paikannimistön ja internetistä löytyvän historiallisen karttamateriaalin avulla, kuten pitäjänkarttojen, rajakarttojen, tie- ja liikennekarttojen, sotilaskarttojen tai myös alueesta laadittujen vanhimpien peruskarttojen avulla.

2.2. Maastoinventointimenetelmä

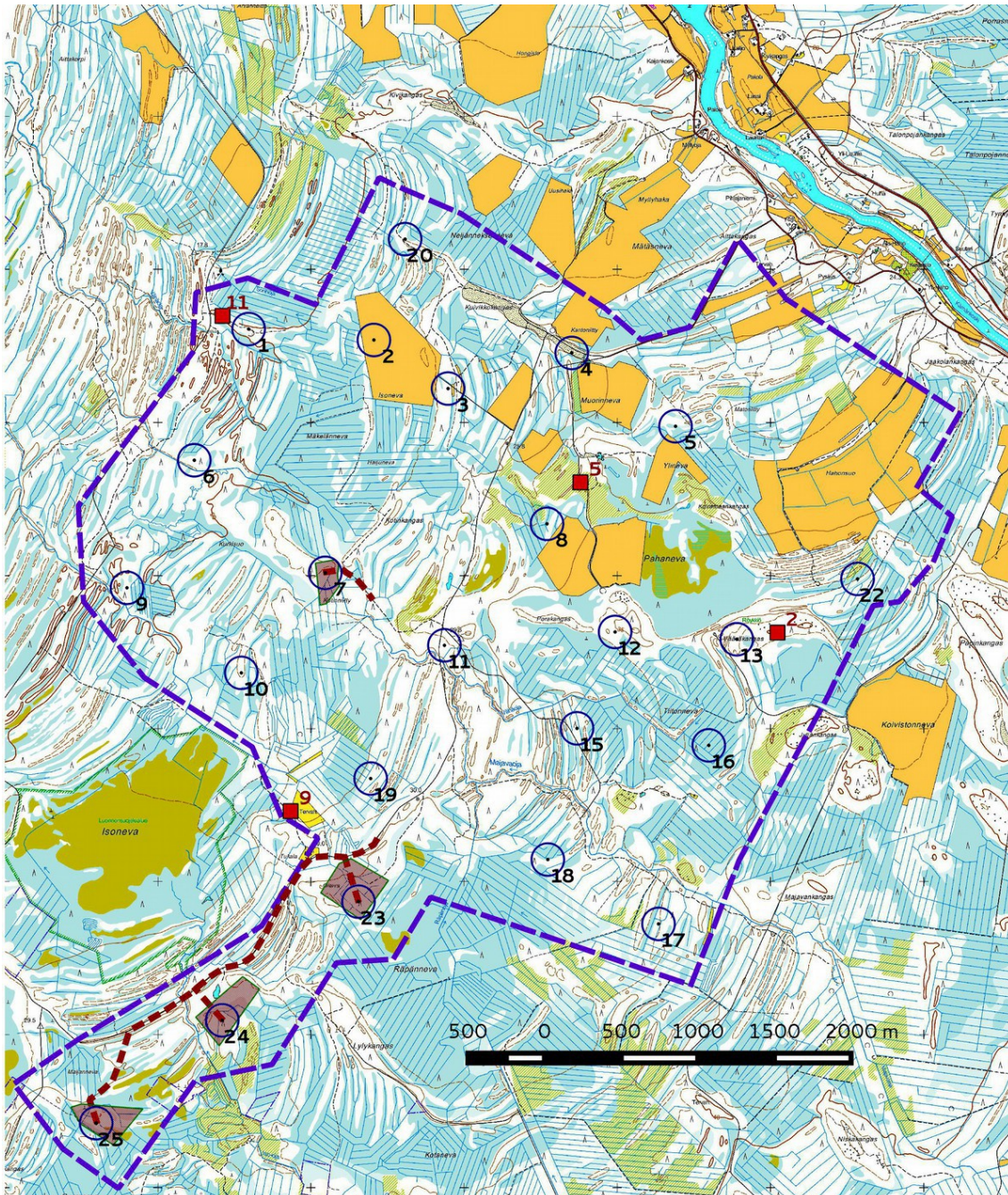
Maastossa arvioidaan kaikki suunnittelualueet ja tarkemmin ne alueet, jotka esiselvityksen perusteella osoittautuvat relevanteiksi löytää uusia muinaisjäännöksiä. Tähän sisältyy mm. laserkeilausaineistoon perustuvien havaintojen tarkastamista.

Inventointi perustuu pääosin silmänvaraisiin pintahavaintoihin. Uusia muinaisjäännöksiä etsitään mm. maanpinnan korkeussuhteiden, maaperän ja poikkeavan kasvillisuuden perusteella. Erityistä huomiota kiinnitetään tunnettujen muinaisjäännöskohteiden ympäristöihin. Mahdollisten kulttuurikerrosten toteamiseksi ja rakenteiden iän (resentti < > muinaisjäännös) sekä tarkoituksen selvittämiseksi tehdään n. 30 x 30 cm:n kokoisia koekuoppia ja kairausta 2 cm:n kairalla. Havaitut muinaisjäännöskohteet valokuvataan ja niiden ympäristöstä kirjataan maasto- ja maisemaselvityksiä sekä mahdolliset taustatiedot.

Muinaisjäännösten sijainti mitataan gps-paikantimella, jonka tarkkuus on n. +/- 3-6 m. Paikkatietohallintaan käytetään QGis 2.6. -ohjelmaa ja GrassGis 7.0 -ohjelmaa Lidar pistepilviaineiston käsittelyssä ja terrain analyysissä.



3. Maastokuvaukset ja valokuvat



Kartta 2. Yleiskartta; hankealueen raja sinisenä katkoviivana, voimalanpaikat mustana ympyränä, vuonna 2012 kartoitetut muinaisjäännökset punaisena neliönä.

Vuonna 2015 inventoidut aluerajaukset punaisena rasterina ja tielinjaukset punaisena katkoviivana. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:25 000 6/2015.



Voimala-alue 25

Pitkälti soistuneita tasaisia hiekka-alueita, alueella on kaksi matalaa hiekkadyynimuodostelmaa. Talousmet-
sä, osittain harvennettu, pääosin nuorta kasvatusmetsää, kaarroilla paikoitellen varttunutta mäntymetsikköä.



Kuva 1. Ortokuva, voimalapaikka 25 merkitty sinisellä tähdellä.



Kuva 2. Nuorta kasvatusmetsää kaarroilla voimalanpaikan pohjoispuolella.



Kuva 3. Rehevähköä varttunutta kasvatusmetsää kaarrolla voimalapaikan länsipuolella.



Kuva 4. Parannettava huoltotie voimaloiden 25 ja 24 pohjoispuolella. Tie kulkee matalalla kaarrolla, kuvattu itäkoilliseen.



Voimala-alue 24.

Tasainen melko soistunut hiekka-alue, paikoitellen kivikkoa. Pääosin talousmetsäkäytössä (ojitettua rämettä). Alueen luoteispuolella on vanha maa-aines otto-aiikka.



Kuva 5. Ortokuva, voimalapaikka 24 merkitty sinisellä tähdellä.



Kuva 6. Voimalapaikka 24 kuvattu kaakkoon.



Voimala-alue 23

Tasainen soistunut alue, sen itäpuolella on hiekkakaartoja. Eri-ikäistä talousmetsää; voimalapaikka sijaitsee entisellä suopellolla. Pohjoispuolinen alue, jossa huoltotienlinjaus kulkee, on avohakattu ja muokattu.



Kuva 7. Ortokuva, voimalapaikka 23 merkitty sinisellä tähdellä.



Kuva 8. Huoltotien linjaus voimalalle 23 kuvattu kaakkoon.



Voimala-alue 7

Soistunut alue Majava-ojan länsipuolella, ojitettua rämettä. Luoteis- ja koillispuolella on hieman korkeampia kankaita, joilla kasvaa varttunutta mäntymetsää; osa alueesta on harvennettu tai avohakattu.



Kuva 9. Ortokuva, voimalapaikka 7 merkitty sinisellä tähdellä.



Kuva 10. Mäntykangasta voimalapaikan luoteispuolella.



Kuva 11. Suunnitellun huoltotien linjaus Majavaojan kohdalla.



Kuva 12. Huoltotien linjaus voimalasta 7 noin 400 m kaakkoon.



4. Tulokset

Inventoinnissa ei löytynyt uusia muinaisjäännös- tai kulttuuriperintökohteita.

Kaarroilla alueen eteläosassa on useita luonnollisia painaumuksia, jotka muistuttavat esihistoriallisia asumuspai-
nanteita, sellaiset ovat melko tyypillisiä hiekkadyyneillä. Voimalapaikan 7 itäpuolella on useita pyöreitä maa-
kuoppia, jotka ovat reserenttejä.

Lestijärvellä, 24.6.2015

Hans - Peter Schulz

Hans-Peter Schulz

5. Aineistoluettelo

Kirjallisuus:

Forss Aulis, Siikajokilaakson esihistorian vuosituhat. Siikajokilaakson historia I. 1996.

Hiltunen Mauno, Siikajokilaakso keskiajalta vuoteen 1860. Siikajokilaakson historia I. 1996.

Maiseman Muisti. Valtakunnallisesti merkittävät muinaisjäännökset. Museovirasto 2001.

Digitaalinen aineisto:

Arkistolaitos, pitäjänkartasto. [Http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?new=1&haku=siikajoki](http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?new=1&haku=siikajoki)

[Http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/pohjoispohjanmaaney/Ymparistonsuojelu/YVA/Vireill
%C3%A4/energia/Sivut/Siikajoen%20Vartioja.aspx](http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/pohjoispohjanmaaney/Ymparistonsuojelu/YVA/Vireill%C3%A4/energia/Sivut/Siikajoen%20Vartioja.aspx)

[Http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/maakirjakartat/search-results](http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/maakirjakartat/search-results)

Museovirasto: Kulttuuriympäristön rekisteriportaali:

[Http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx](http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx)

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto, Raahe pitäjänkartat, <http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?new=1&haku=raahe>

Geologian tutkimuskeskus,

<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, <http://www.vanhakartta.fi/>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,

<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos,

<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön rekisteriportaali, muinaisjäännösrekisteri ja kulttuuriympäristön tutkimusraportit arkeologia, Siikajoki:

<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>